

УДК 821.411.21-14'04.09Імруулькайс

ІМРУУЛЬКАЙС ЯК ОСНОВОПОЛОЖНИК АРАБСЬКОЇ ДЕСКРИПТИВНОЇ ЛІРИКИ

Святослав Горба

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра сходознавства імені професора Ярослава Дашкевича,
вул. Університетська, 1, ауд. 239, Львів, Україна, 79000
тел.: (+38032) 239 47 04*

Розглянуто жанр васф у творчості Імруулькайса, окреслено головні об'єкти опису, акцентовано на вживанні порівнянь, епітетів та гіпербол у поезії автора.

Ключові слова: доісламська арабська поезія, лірика, касида, васф, об'єкт опису.

Арабська література в доісламський час найкраще була представлена лірико-епічною поезією. Цей період літератури вирізняється багатством образів, прагненням вдосконалення форми. Норми цієї поезії стають обов'язковими в наступні століття. У своїй праці “Історія арабів і арабської літератури світської і духовної” А. Кримський наголошував, що писемної літератури у арабів до часів ісламу не було. Але у формі усної ліричної поезії арабська словесність процвітала ще до часів мусульманства, а саме з кінця V – до VII століття [4, с. 48].

Місцем зародження і розквіту давньоарабської поезії були пустелі Неджду, Хіджазу і північні області Аравійського півострова. Пустеля була школою, де гартувався характер усіх відомих поетів, а також була джерелом їхнього натхнення. Поет був співцем свого племені і літописцем історичних подій. Араби вважали, що кожен поет наділений таємною силою, яка допомагає йому створювати вірші. Він займав високе положення в суспільстві, іноді його вплив і влада були більшими, ніж у вождя. За словами німецького орієталіста Т. Ньольдеке, поет був “пророком свого племені, його вождем в мирний час і героєм під час війни” [5, с. 33].

Доісламська поезія існувала в усній традиції. “Творчість кожного племінного поета – його поеми і короткі віршовані твори виносилися на суд широкої аудиторії, яка складалася з представників найрізноманітніших племен Аравії” [1, с. 20]. Вже в доісламський період утворилися дві основні композиційні форми арабської поезії: невеликий вірш до 10–12 рядків – кит’а і невелика поема на 50–100 рядків, яка називалася касида. І. Фільштинський зазначив, що касида складалася з декількох частин, які були слабо поєднані між

собою, відрізнялися сюжетом і стилем, й поєднувалися між собою лише у свідомості бедуїнського слухача, який був обізнаний з таким матеріалом [7, с. 49]. Касида мала чітку побудову з окремими обов'язковими частинами: початок касиди або ліричний вступ називався насіб – це оплакування покинутого місця кочівлі і розлуки з коханою, друга частина називалася васф – це опис пейзажу або верхової тварини, або героїчних подвигів поета. Завершення касиди – це возвеличення власних подвигів (фахр) або возвеличення певної могутньої особи (мадх), якій присвячена касида [1, с. 20–21]. Іноді в касиді також були окремі рядки, присвячені вини і “застільним втіхам”, які отримали назву хамріят. І. Фільштинський також зазначив, що з погляду жанру касиду можна вважати синкретичним твором, окремі її частини є лише жанровими формами, становлення яких відбулося пізніше, в період арабського середньовіччя [1, с. 50].

Варто наголосити, що васф був однією з найяскравіших частин доісламської арабської поеми, давні араби вважали себе частиною природи, тому намагалися описати світ, що їх оточував, перебіг різних подій, явища та їхній вплив на повсякденне життя бедуїна. Можливо, такий опис не завжди був детальним, іноді обмежувався кількома висловами, проте васф у касиді створював певний необхідний для читача настрій, слугуючи кращому сприйняттю усієї поеми.

“Предметом опису могла бути верхова тварина, природа Аравії, пустельні рівнини, палюче сонце і холодні ночі, дощі, бурі та полювання. Васф – це і «пейзажна лірика», і просторове зображення баталій, подій у пелемені, традиційних ігор, подій політичного і культурного життя. Васф – жанр лірико-епічний” [7, с. 51].

Одним із найкращих майстрів доісламської дескриптивної лірики був відомий арабський поет Імруулькайс. Він належить до авторів, які написали найкращі доісламські поеми – муалляки. Саме їх полюбляли декламувати і слухати араби. Імруулькайса вважають найдавнішим джагилійським поетом, відомості про якого дійшли до нас повністю. Його поважали за стиль написання поезії і майстерне її впорядкування. Ібн Саллям зазначив, що Імруулькайс, а також ан-Набіга, Зугейр і аль-А'ша належать до першого класу поетів і мають перевагу над іншими поетами епохи Джагилії [9, с. 51].

Розглянувши використання такого жанру, як васф у доісламській арабській літературі, а саме у поезії Імруулькайса, можемо дізнатися про певні складові світогляду поета, його відображення в поезії, певні факти з його біографії, звичаї і побут жителів Аравійського півострова у доісламський час тощо.

Мета роботи – визначити головні об'єкти опису в поезії Імруулькайса, проаналізувати поетичні уривки, що містять елементи пейзажної лірики та просторового зображення подій, з'ясувати художні засоби, за допомогою яких здійснено опис, а також спробувати перекласти окремі уривки українською мовою.

Матеріалом дослідження слугували уривки з поезії Імруулькайса.

Аналізуючи об'єкти опису доісламської арабської поезії, ми з'ясували, що образ коханої жінки поета є невід'ємною частиною поеми, без якого арабська касида не могла існувати не лише в доісламський час, але й протягом усієї доби панування арабської класичної літератури. Імруулькайс детально описав зовніш-

ність коханої, зустрічі з нею. Такі описи стали обов'язковими в арабській літературі наступних епох.

*haṣartu bi-fawday r'āsiha fa-tamāyalat
 'alayuḥa ḥadīma al-kaṣh rayyā al-muḥalhal
 muḥafhafa baydā' ḡayru mufāda
 tara 'āibuhā maṣqula ka-s-saḡanḡal
 taṣuddu wa tubdī 'an 'āsīl wa tattaqī
 bi-nāzira min waḥṣi waḡrata muḥfil
 wa ḡīt ka-ḡīdi-r-rīwi laysa bi-fāhiṣin
 īzā hiya naṣṣathu wa la bi-mu'aṭṭal
 wa far'in yazīnu al-matna 'āswad fāhim
 'āṣīṣ ka-qanwi an-naḥla l-muta'aṣkil
 ḡada 'aīruhu mustaṣzirāt 'ilā-l-ulā
 tadillu al-iqāṣ fī muṣannā wa mursal
 wa kaṣh laṭīf ka-l-ḡadīl muḥaṣṣarin
 wa sāqin ka-'ābubi-s-saqii l-muḡallal
 wa tuḏḥi fatiytu-l-misk fawqa firāsiha* [8, с. 147–148].

*Я прихилив її голову до себе, взявши за скроні і вона нахилилась
 зі струнким станом, товстими ногами,
 з тонкою талією, білошкіра, повногруда, з мускулястим животом,
 перси її гладкі, наче дзеркало, вони немов загострені
 і остерігаються погляду народженого дикого звіра з Ваджри.
 Шия її – немов шия білої газелі
 і не буде непристойним, якщо вона не прикриє її і виставить напоказ.
 Її чорне, як смола, волосся спадає на спину,
 воно густе, наче грона плодів фінікової пальми.
 Волосся її зачесане догори,
 а локони губляться в переплетених розтріпаних [пасмах].
 Талія м'яка, наче тонкий ремінь, який міцно охоплює стан,
 а нога – немов наповнений водою та похилений очерет.
 Встаючи зранку вона залишає [аромат] мускусу над своїм ложем,
 вона спить допізна і не підперізується, аби бути досконалою
 [вона і так струнка].*

Як зазначалося вище, образ коханої деталізований, зокрема увагу приділено частинам тіла жінки. Ця деталізація реалізується завдяки використанню епітетів (кохана білошкіра, пасма її волосся переплетені та розтріпані). Імруулькайс наголосив на стрункому стані його “дами серця”, використав порівняння, властиві світогляду бедуїна: шия коханої порівнюється з шиєю газелі, волосся – з гронами плодів фінікової пальми, а стрункі ноги – з наповненим водою та похиленим очеретом.

Хоча поезія Імруулькайса за своїм духом і системою образів ще повністю бедуїнська, проте дослідники вважають, що в ній відчувається вплив витонченої культури Візантії та Ірану. І можемо припустити, що порівняння грудей коханої із дзеркалом, а також згадка про мускус над її ложем – це ознаки цього впливу. Мож-

ливо, це передумова того, що згодом в арабській поезії жінку не лише почали оспівувати, але й возвеличувати, а це також вплив культур цих сусідніх держав.

Щодо перекладу цього уривка, то складність полягає в тому, що автор використовує архаїчні та рідковживані слова. Наприклад, слово *saḡanḡal* не вживають у сучасній арабській мові і не подане в багатьох словниках, проте у перському словнику Люгат наме Дегхода, який є джерелом не лише перської класичної літератури, але й арабської, вказано, що слово *saḡanḡal* походить з грецької мови і означає “дзеркало” [10, т. 8, с. 11887]. Після цього тлумачення автор словника для ілюстрації навів рядки саме з цієї поезії Імруулькайса. Що стосується лексеми *ḡayru mufaḏa*, у деяких перекладах її передають як “та, що має мускулястий живіт”, проте у словнику Дегхода вказано, що слово *mufaḏ* вживається стосовно людини, в якій живіт і груди рівні, однакові [10, т. 13, с. 18764]. Тому ми вважаємо, що словосполучення *ḡayru mufaḏa* варто перекласти як “повногруда, з мускулястим животом”. Серед інших архаїзмів можна навести лексему *mutaʿaṣkil*, зокрема її поєднання зі словом “пальма” – *an-naḥla al-mutaʿaṣkil*, що тлумачиться як “пальма, на якій є багато грон плодів” [10, т. 12, с. 17818].

Також у цьому уривку є топонім – Ваджра (*waḡra*). Як стає зрозуміло, ця територія була добре відома тогочасним бедуїнам, перебування на ній було небезпечним для людини. У своєму словникові В. Гіргас вказав, що Ваджра – це місцевість з дикими звірами, розташована між Меккою і Басрою [2, с. 864].

Традиційно опис коханої виходив за межі васфу і поєднувався з насібом, тобто зі спогадами про кохану, зі скаргами на розлуку з нею та описом покинутого місця кочівлі. “Скорботне та сумне оспівування поетом тих місць, де жили дорогі та близькі для нього люди, для яких перебування на одному і тому ж місці було явищем надто рідкісним. Приїжджаючи на місця перебування свого племені, поет міг застати лише сліди їхнього короткочасного осілого життя: багаття, яке ще не встигло погаснути, землю, що витоптали верблюди тощо” [6, с. 9].

qifā nabki min ḡikrā ḥabīb wa manzil
bi-saqī-l-liwa bayna ad-daḥul fa-ḥumal [8, с. 146].
Зачекайте, поплачемо, згадуючи про кохану
на слідах кочовища, залишки якого стерлись давно.

Це один із найвідоміших перекладів цих рядків. Проте сучасні арабські дослідники бедуїнської поезії стверджують, що слова Дахуль і Хумаль (*daḥul*, *ḥumal*) – це назви територій в Неджді [9, с. 126]. Тому ці рядки можна перекласти так:

Зачекайте! Поплачемо! Згадуючи про кохану
на залишках кочовища між Дахулем та Хумалем.
fa-tūḏīḥ fa-l-miqrā lam yaʿfu rasmuha
limā nasaḡatha min ḡanūb wa šamʿal
wuqūfan biha ṣaḥbi ʿalayuḡa maḡḡuyahum
yaqūlūn la tahlik ʿasā wa taḡammāl [8, с. 146].
І Тудіх, і Мікра – досі не стерлись [там] письменна,
що овівав їх вітер з півдня та півночі.

*Стоїть коло них моє товариство вершників
і каже: “Не порушуй смуток і терпіння”.*

Існує також такий переклад цих рядків: “напівстерті єменські письмена”. Цей варіант перекладу ми можемо підтвердити інформацією зі словника Дегхода, де вказано, що Тудіх і Мікра (*tūdh, miqrā*) – це назви двох поселень в Ємені, які трапляються в поезії Імруулькайса [10, т. 13, с. 18834].

Також знаходимо в Імруулькайса інші рядки, де васф поєднано з насібом:

*īzā qāmatā taḍawwaḥa l-misku minhumā
nasīma ṣ-ṣaba ḡa’t bi-rayyāl-l-qaranfuli
fa-fādat dumū-u-l-ayn minni ṣabābatan
‘alā-n-naḥr ḥattā balla dam‘iā miḥmalī* [8, с. 146].

*Коли вони двоє [жінки] підійшли, повіяло від них мускусом,
з’явився легенький вітерець зі сходу з ароматом гвоздики.
Очі мої наповнилися сльозами глибокої пристрасті,
[які досягали] моїх грудей,
аж поки не намок перев’яз мого [меча].*

Щодо верхової тварини, то в епоху арабського середньовіччя саме опис коня у виконанні Імруулькайса вважався класикою. Такий опис насичений порівняннями, епітетами і гіперболами.

*wa qad ‘āḡtadī wa ṭ-ṭayru fī kunātiha
bi-munḡaradin qaydi-l-‘āwābidi haykali
mikarrin miffarin muqbilin mudbirrin ma‘ān
ka-ḡalmūdi ṣaḥrin ḥaṭṭahu as-saylu min ‘ali
kumayt yazillu l-libdu ‘an ḥāli matnihi
kamā zallati-ṣ-ṣafwā’ bi-l-mutanazzili
‘alā ‘z-‘zabli ḡayyāṣ ka-‘ānna ‘tḥtizāmāhu
īzā ḡāṣa fīhi ḥamyuhu ḡalyu **mirḡali**
misahhin ‘tẓāmā as-sabihātu ‘alā-l-wanā
‘āṣarna ḡubāran bi-l-kadīd **l-murakkāli**
yuzillu ‘al-ḡulāma-l-ḥiff ‘an ṣahawātihi
wa yulwī bi-‘aṣwabi-l-‘anīfi **l-muṣaqqali**
dayrin ka-ḥuṣrufi l-walīd ‘āmarrāhu
tatābu‘u kaffayhi bi-ḥayṭin muwaṣṣali
lahu ‘ayṭālā zabī wa sāqā na‘āma...
ka-‘ānna dimā’ al-ḥādiyati bi-naḥrihi
‘uṣāratu ḥinnā bi-ṣaybin muraḡḡali* [8, с. 148–149].

*Вставши зранку, коли птахи ще в своїх гніздах,
я вирушу на короткошерстому великому [коні],
що біжить швидше хижаків.*

*Він атакує і відступає, йде вперед і розвертається,
наче уламок скелі, що його з гори скидає потік.
[Кінь] гнідий, а зі спини його сповзає повсть,
як стікають дощові краплі з гладкого блискучого каменю.
Він сухорлявий, збуджений, а коли біжить,*

*то наче кипить в ньому гарячий котел.
Він біжить стрімголов, коли інші від втоми
лише здійсмають пилуку із землі.
Легкий юнак злітає з його спини,
і тріпоче [вітер] одяг грізного, важкого [вершника].
Він обертається, наче дзига у дитини, яка керує ним,
тримаючи долонями переплетені нитки.
У нього боки як у газелі, а ноги як у страуса...
Кров ватажків на його грудях немов сік хни
у сивому зачесаному волоссі.*

Зокрема, І. Фільштинський вказав, що слова *mirğali*, *murakkāli*, *mušaqqali*, які завершують кожен із трьох рядків, написані автором аби створити імітацію цокотіння кінських копит [7, с. 70]. У цьому уривкові також знаходимо рідко-вживану лексику, наприклад, слово *āwābid*. Словник Дегхода вказує, що це хижак, дика тварина, яка вважається дикою, бо переважно помирає неприродною смертю [10, т. 3, с. 3107]. Порівнюючи спину коня із каменем, з якого стікають дощові краплі Імруулькайс вжив слово *şafwā*, тлумачення цього слова у вищезгаданому словникові таке: “тяжкий, блискучий камінь” [10, т. 9, с. 13203].

Арабські дослідники творчості Імруулькайса вказують, що гнідий колір коня, яким його описав Імруулькайс, це колір нечистий і поєднує в собі червоний та чорний кольори, а також наголошують, що в словнику Лісан аль-Араб вказано, що гнідий кінь у арабів – це найсильніший з коней з найміцнішими копитами [9, с. 124]. Опис коня або іншої верхової тварини часто поєднувався з описом полювання, зустрічі поета з дикими коровами або вівцями. Переважно під час такого опису поет вказував, що його кінь у змозі наздогнати здобич [9, с. 126].

*fa-ʿanna lana sirbun ka-ʿanna ni-āḡahu
ʿaẓārā dawārin fī mulāʾ muḏayyal
fa-ʿādbarna ka-l-ḡazʿi l-mufaṣṣal baynahu
bi-ḡīdi mu-ammīn fī-l-ʿaṣṭrati muḥwal* [8, с. 149].
*Напрапили ми ялось на стадо овець, вони були немов дівчата
у сукнях з довгим подолом, які ходили навколо [ідола] Давара,
і [раптом] розсипались, наче намистини, того,
хто має в своїй родині благородних дядьків по лінії батька чи матері.*

Аналізуючи цей уривок, варто звернути увагу на те, що, описуючи сцену під час полювання, Імруулькайс наче забуває про саме полювання, починає описувати овець, порівнюючи їх з тими людьми, які оточують його в племені.

Складність перекладу полягає ще і в тому, що порівняння, які вжив автор, неможливо перекласти сумірним, лаконічним відповідником. Цей процес вимагає знання певних племінних традицій: релігійних, сімейних, побутових тощо.

Арабські дослідники вказують, що описуючи природу поет акцентував увагу на блискавці, дощах, річкових потоках, звірах, що потопають, буянні трав, цвітінні квітів, а також на радості птахів під час урожаю [9, с. 126].

ʿuqāb tadallat min šamārīhi šahlān [8, с. 161].
Орел гордо злетів з гілок [дерев] Сагляну.

Ми знаходимо такий опис наслідків буревію:
wa taymā' lam yatrūk bihā ġiż' a naḥlatin
wa lā ūḡtan ṭllā mašīdan bi-ġandali [8, с. 150].
 Жодного стовбуру пальми в Тейма не лишилось
 Жодних споруд, окрім тих, що на схилах.

Змальовуючи дощ чи хмари, поет використовував несподівані та вишукані порівняння:

kāna šabīran fi 'arānāyn wablihi
kabīr 'ūnāsin fi biġadin muzammali
ka-'anna žurā r'āsi al-muġaymiri ġudwatan
min as-sayli wa 'al-ġuśśā' falkatu miġzali [8, с. 150].

*Гора Сабір під дощем – наче вождь у смугастому біджаді,
 верхів'я її немов проливає ранкові сльози,
 [несе] потік сухе листя і гілки дерев, неначе прясло веретена.*

wa 'ālqā bi-šaḥrā' l-ġabīḡ ba'ā'ahu
nizūla l-yatāni žī al-'iyābi l-tuḥammali [8, с. 150].
 [Хмара] скинула в пустелі аль-Габім свій товар,
 наче єменський [купець], що розклав речі
 зі свого шкіряного мішка.

У перекладах давньоарабської поезії знаходимо такі рядки:

*Друже мій, ти бачиш спалахи блискавки?
 Дивись, ось вона промайнула серед хмар,
 звиваючись, наче руки* [7, с. 66].

У своїй книзі “аль-Адаб аль-Джагілі” Самі Юсуф Абу Зейд вказав, що якщо ми проаналізуємо поезію Імруулькайса, то зрозуміємо, що він найдостойніший. Критики доводять це тим, що він перший, хто “зупинився на залишках кочовища”, перший, хто порівняв жінок з газелями, а коней – з орлами, також перший, хто описав ніч, коней і полювання [9, с. 122].

Щодо подій суспільно-політичного життя, то в проаналізованому матеріалі їх небагато, переважно трапляються короткі згадки з життя поета, наприклад:

'ālā rubba yawmin ṣaliḥin laka minḥuma
wa la siyyatā yawmin bi-dārata ġulġul
wa yawta 'aḡartu li-l-'azārā maḡiyyatī [8, с. 146].
 Скільки днів хороших у тебе,
 але особливим є день у Дарат Джульджуль,
 день, коли я заколов для дівчат свою верблюдицю...

Згідно з переказом, свій найкращий твір Імруулькайс написав на згадку про подію “День струмка” або “День Дарат Джульджуль”, саме в цей день він зміг привернути до себе увагу коханої дівчини.

Також у поезії є згадки про події, які трапилися під час подорожі поета до Візантії [3, с. 177–179].

laqad 'ānkaratnī ba 'lbakk wa 'āhluhā [8, с. 131].

Не впізнав (відрікся) мене Баальбек і його жителі

rub qaṣīda mutaḥayyara

tabqā ḡadān fī 'ānqira [8, с. 133].

Скільки касид моїх найкращих

Залишились завтра в Анкарі.

Отже, жанр васф у творчості Імруулькайса вирізняється надзвичайним багатством лексики, зокрема порівнянь, епітетів та гіпербол. У поезії переважають пейзажна та любовна лірика. Головними темами васфу є: опис коханої, опис верхової тварини, а саме – коня, описи природи, її явищ і полювання. Варто наголосити, що вищезгадані художні засоби в поезії цього автора незвичайні та досить складні, деякі з них можна досліджувати крізь призму бедуїнського світогляду, певних елементів природи, що оточували поета і таким способом формували його свідомість, а зокрема й образне мислення, наприклад, порівняння волосся з гроном фінікової пальми або ж стрункого жіночого стану з очеретом. Інші васфи містять відомості про релігійні вірування, побут, окремі деталі повсякденного життя – ідол, якому поклонялися, казан, у якому варили їжу, сік хни тощо. Значну частину складають незвичні і самобутні васфи: порівняння грудей дівчини із дзеркалом, коня під час бігу – із дзигою тощо. Дескриптивна лірика Імруулькайса вирізняється використанням поетичних шаблонних форм, наприклад, перебування чи наближення коханої дівчини пов'язане з ароматом мускусу. Описуючи силу, міць та витривалість коня, автор порівняв його з іншими тваринами, акцентуючи увагу на кращих якостях цих тварин. Одночасно з порівнянням, поет вдається до гіперболізації, наводить чимало епітетів. Образне мислення поета призводить до того, що описуючи тіло людини чи тварини, він знаходить в ньому елементи флори і фауни: рослини, квіти тощо, і, навпаки, описуючи явища природи, вбачає в них людей, їхні вчинки, ознаки побуту або частини тіла.

Дослідження творів Імруулькайса, як і усієї доісламської арабської поезії, незважаючи на чималу кількість праць, потребує подальших та фахових вивчень щодо детального дослідження художніх засобів; опису просторового зображення подій, а саме – подій політичного і культурного життя арабів того часу; розвитку васфу, його еволюції та впливу на літературу подальших епох, а також з'ясування елементів та засобів, за допомогою яких твори цієї епохи найкраще та найякісніше можна передати українською мовою.

Стаття: надійшла до редакції 16.12.2013

доопрацьована 20.02.2014

прийнята до друку 23.04.2014

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белова А. Г. Введение в арабскую филологию / А. Г. Белова. – М., 2003. – 68 с.
2. Гиргас В. Ф. Арабско-русский словарь к Корану и Хадисам / В. Ф. Гиргас. – СПб., 2006. – 915 с.
3. Горба С. І. Топоніми в доісламській арабській поезії / С. І. Горба // Вісник Львівського університету. – 2013. – С. 175–180 – (Серія філологічна; вип. 59).
4. Кримський А. Ю. Вибрані сходознавчі праці : у 5 т. – Т. 1. / А. Ю. Кримський. – К., 2007. – 431 с.
5. Петрова Л. А. История арабской литературы VI–XVIII вв. : конспекты лекций / Л. А. Петрова. – К., 2011. – 231 с.
6. Субх Алі. Імру аль-Кайс як засновник теорії арабського вірша та його муалляка / Алі Субх // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. – 1999. – С. 8–13. – (Східні мови та літератури; вип. 2.).
7. Фильштинский И. М. Арабская литература в средние века / И. М. Фильштинский. – М., 1977. – 290 с.
8. The Divans of the six ancient Arabic poems / Ed. W. Ahlwardt. – London, 1870. – 223 с.
9. سامي يوسف ابو زيد، منذر ذيب كفاي. الادب الجاهلي. – دار المسيرة للنشر و التوزيع. – عمان. – الاردن. – 2011. – 343 ص.
10. لغات نامه دهخدا. – موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران. – 1 – 14 جلد. – 1373–1993.

IMRUULQAIS AS INITIATOR OF ARABIC DESCRIPTIVE LYRIC POETRY

Svyatoslav Horba

*Ivan Franko National University of L'viv,
Professor Yaroslav Dashkevych Department of Oriental Studies,
1, Universytets'ka str., room 239, L'viv, Ukraine, 79000
tel.: (+38032) 239 47 04*

The article traces genre *vasf* in works of Imruulqais, characterizes the main objects of description, emphasizes on using the similes, epithets and hyperboles in author's poetry.

Key words: pre-Islamic Arabic poetry, lyrics, qasida, *vasf*, object of description.

ИМРУУЛЬКАЙС КАК ОСНОВАТЕЛЬ АРАБСКОЙ ДЕСКРИПТИВНОЙ ЛИРИКИ

Святослав Горба

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра востоковедения имени профессора Ярослава Дашкевича,
ул. Университетская, 1/239, Львов, Украина, 79000
тел.: (+38032) 239 47 04*

Исследовано жанр васф в творчестве Имруулькайса, обозначены главные объекты описания, акцентировано на применении сравнений, эпитетов и гипербол в поэзии автора.

Ключевые слова: доисламская арабская поэзия, лирика, касыда, васф, объект описания.